

Türkiye Türkçesinde Dil Sorunlar Hazırlayan

Dr. Sonay Hasan Tabşin

*University of kerkuk/College of Arts/ Turkish Language
Department*

Abstract

In order to issuing well phonetic we must concern future- next durations- every thing will be more difficult for teenagers and adults, in order to renewing it must be proper for community, he is a poet that teenagers and adults who suffer of aphasia can understand him easily, because feels and ideas reporting and connecting are being done by the tongue, words and definitions in Turkish language are used for many meanings.

Turkish language is deemed as sixth international language after china, Indi, Spanish and Russian languages due to increasing number of Turkish articulates, Turkish language is being used from Europe to china great wall continually in one single geography by two million persons in the world at the time that there are 5 languages are being used in one single country.

Turkish language is belonging to Ural- Altay group.

Ural branch consists of fin – Uygur and Samoyed, Altay branch consists of Manchuria and Mongol, Turkish language belongs to Altay branch.

The written and heard culture of any community belongs to the language, because the language is right mirror of social and cultural structure of the community.

Learning and understanding Turkish language is continuing in order to get rich treasure of Turkish words and knowing its history and cultural symbols.

Turkish language will be sixth international language from 100 to 120 next years because it has expanded history and geography from middle Europe to Siberia, India, Oceanus and northern Africa, so it should be drawing its time and place borders.

İçindekiler

Önsöz

Giriş

Birinci Bölüm

- 1- Dil Meselesine Toplu Bir Bakış.
- 2- Türk Dili'nin Karşılaştığı Genel Sorunlar.
- 3-Türk Derslerinin Sağladığı Yararlar
- 4-Türkçe Dersinin okullardaki durumu
- 5-Batı Avrupa Orta Okullarında Türkçe.

İkinci Bölüm

- 1- Dil Devrimi
- 2- Dil Değişim ve Türkçenin Değişim Süreci.
- 3- Harflerin Okunuşu.
- 4- Türkçe Sözcüklerde Bulunmayan ses Birimler.
- 5- Uzun Ünlüler.
 - 1- Ünlü Uzunluğunun Anlam Farkı Yarattığı Durumlar
 - 2- Yanlış Uzatılan veya kısaltılan ünlüler
 - 3- Ayin ve Hemze
 - 4- Ödünce Sözcüklerin Türkçede Yazım Sorunları
- 6- İmla Klavuzu

Sonuç

Dipnotlar

Kaynaklar

- ÖNSÖZ-

Bir sesi doğru üretebilmek için genellikle onun doğru algılanmış olması gerektiği söylenir daha ilerideki dönemlerde, ergenlerde özellikle yetişkinlerde herşey daha zor bir hale geliyor. Bunun yeniden kullanmak üzere toplama kolaylığı, konuşma yetkisi olmayan çocuklarda, konuşma yetkisi olmayan yetişkinlerde daha kolay

anlaşıyor bir şair, duygu ve düşüncelerini kendi toplumunun fertlerinde ancak dili ile ulaştırabilir. Dilin tanımı dil kelimesi türkçede çeşitli anlamlarda kullanılır.

Türkçe, aynı dili konuşan insanların sayısal çokluğu çerçevesinde çince, Hintçe, İngilizce, İspanyolca ve Rusca yanında 6. Büyük dil olarak benimseniyor. Dünyada 200 Milyon Sıraladığımız diğer 5 dil tek bir ülkede konuşulurken Türkçe, Avrupa'dan çin seddine kadar kesintisiz bir coğrafyada konuşulmaktadır.

Türkçenin yer yüzünde diller arasında türkçe nin içinde girdiği grup ural – Altay dilleri grubudur.

Ural kolu grubu içine giren fin – Uygur ve samoyet'ce Altay grubuna mancun'ca, Moğolca ve Türkçe demekki türkçe ural– Altay dillerinin Altay koluna bağlı bir dildir.

Bir toplumun sözlü ve yazılı bütün kültür değerleri dile aktarıldığı için, dil sosyal yapının ve kültürün sadık bir aynası durumundadır.

Türk dilinin zengin kelime hazinesi ve derin asıl tarihinin insanların büyüklüğünü sağlayan öğrenmek ve anlamak ihtiyacını duymakta devam etmektedir.

Türk dili, Genel olarak 6. Yüz yıldan 20. Yüz yıla kadar megolistan ve kare sınırlarından Avrupa ortalarında, sibiryadan Hindistan okyanusu'na ve lehistan'dan Afrika kuzeyine kadar uzanan bir tarih ve coğrafya genişliğine sahip olduğu için konunun zaman ve mekan bakımından sınırlarını çizmek uygun olur.

Bir dilin kullandığı harflerin topluğu o dilin verim� olur. Bu tür yazıya da alfabe yazısı adını⁽¹⁾ insanlar her kelime için veya her ses için ayrı işaretler kullanan türlü yazı sistemleri yapmışlardır⁽²⁾.

Dil mefhumu o derece muhım bir yer işgal etmektedir ki, ortadan kaybolan bir milletin dili mevcut olabileceği halde dilini kaybeden bir millet tarih sahnesinden silinmektedir⁽³⁾.

Dil ile düşünce organı, olan insan beyni dil düşüncelerinde bir vasıtası olmuştur. Türk dilinden cümleler kurarak düşünürüz⁽⁴⁾. Dil ile düşünce arasında sıkı bir bağ vardır, Dil düşüncenin düşünce de dilin bir kağıdın iki yüzü gibi bir birinden ayrılmaz parçasıdır⁽⁵⁾. Bir milletin bütün aydınları yazı dilini bilirler ve yazı lehçesinde konuşuyorlar⁽⁶⁾.

Dil, millet birliğinin çimentosudur aynı dili konuşan insan toplulukları bir millet sayılırlar ve hemen her zaman ayrı bağımsız bir devlet kurmuş bulunurlar⁽⁷⁾.

Dil ile toplumun ilişkileri karşılıklıdır. insan toplulukları, olmadan dil teşekkül olmaz, dil olmadan da insan.

Topluluklarından bahsedilmez. insanları bir arda tutan dildir. O, insan topluluklarının en kuvvetli bağıdır, insan toplum haline getiren dildir⁽⁸⁾.

Dil, bir millet meydana getiren öğelerin başında gelir. Dil bir toplumun fertlerin bir birine kenetleyerek, anları düşünce, duygu, zevk, mantık, felsefe, çıkar⁽⁹⁾.

Yazı dili lehçe ve ağızların alabildiğince farklı aşmasını önler. Hepsinin zenginliklerinden faydalandığı gibi onları ortak bir kaynaktan zenginleştirir⁽¹⁰⁾.

Dil olmasa düşünce ve duygu da gelişmezdi, insan topluluğu ilerlemez bir medeniyet yaratmazdı⁽¹¹⁾.

- 1-Dil bir topluluğun ağır fertleri arasında anlaşmayı temin eder⁽¹³⁾.
- 2-Dil insanlığı asırlardan beri elde ettiği tecrübeleri icinde alan bilgi hazinesini saklar ve bunu nesilden devreder⁽¹⁴⁾.
- 3- Dil, bir milletin uzun uzun tecrübelerine dayanan mefhumlar kelime ve tabirler şeklinde kalıplara sokar ve böylece milli düşünce faaliyetini düzenler.

- 4- Dil müsterek düşünüş ve ifade birliği içinde bir araya getirdiği toplulukların manevi varlığını korur⁽¹⁵⁾.
- 5- Dil, insan topluluklarını müsterek fikir ve faaliyet içinde birleştirerek onları bir millet haline getirir. İnsan topluluklarını ve dolayısıyla bunun en yüksek merhalesini teşkil eden millet meydana getiren amiller arasında en muhim unsurun dil olduğuna şüphe yoktur⁽¹⁶⁾. Bugün dil dediğimiz zaman – O dili konuşan milleti ve millet dediğimiz zaman da O topluluğun konustuğu dili kastediyoruz. Bu iki mefhum birbirine çok sıkı bir şekilde bağlı bulunmaktadır⁽¹⁷⁾.
- 6- Dil insan eli ile yapılmış bir varlık olmayıp, binlerce yildan beri kendi kanunları içinde gelişen tabii bir varlıktır⁽¹⁸⁾.

Dilin birinci ve tabii özelliği şekillenmiş seslerden örölmüş olmasındır. Dil, ses kuruluş ve bir sesler sistemidir⁽¹⁹⁾.

Dilin ikinci önemli özelliği hareketli bir varlık oluşudur.

Diller, tarihi akışları içinde kendilerinin konuşan kavimlerin tarihi coğrafı, Kültürel ve toplumsal maceraları yüzünden sürekli değişim ve gelişme gösterirler⁽²⁰⁾.

1990'lı yıllara gelinceye kadar Türk dili denilince sadece Türkiye'de konuşulan dil okula gelir, Türkiye dışında Türkçeyi değişik sive ve lehçeleriyle konuşan Türkiye nüfusunun en az üç katı bir kitle akla getirilmezdi⁽²¹⁾.

Dil, uygarlığın en önemli temelidir. Konuşma yolu bulunmasıdır. Kişi Kolayca anlaşamayacak duygular birleşmeyecek, yayılmayacak gelişmeyecek ve durmadan olgunlaşmayacaktır.

Bilim, sanat ve teknik yanı sıra uygarlık ilerlemeyecektir⁽²²⁾.

Türk dili büyük bir alaka merkezi oluşturmuştur. Bu durum Türk dili ve Türk dünyası adına sevindirici bir gelişmedir⁽²³⁾.

Birinci Bölüm

- 1- Dil Meselesine Toplu Bir Bakış
- 2- Türk Dili'nin Karşılaştığı Genel Sorunlar
- 3- Türk Derslerinin Sağladığı Yararlar
- 4- Türkçe Dersinin Okullardaki Durumu
- 5- Batı Avrupa Orta Okullarında Türkçe

Dil Meselesine Toplu Bir Bakış

Dikkat Edilirse, dil Sadeleştirilince meselesinin konuşma dili ile yazı dili arasındaki ayrılığı ortadan kaldırmak gayesi taşıdığı anlaşılır⁽²⁴⁾. Yüz Yıllar boyunca bu büyük ayrılığı ortadan kaldırmak için çalışıldı ve 30-40 yıl önce bu savaşlar sona erdi⁽²⁵⁾. Bugün konuşma dili ile yazı dili arasında yeniden bir ayrılık doğmak üzeredir. Esas tahlike de budur⁽²⁶⁾. Yazı dili, Milletin ortak dilidir, umumi dildir, Halk dilinden, Konuşulan dilden, Canlı dilden uzak ve ayrı olmaması gerekir⁽²⁷⁾. Yazı dilinin, cümle kuruluşunda bazı farkların bulunmasına rağmen, malzeme bakımından muhakkak konuşma diline, yaşayan dile dayanması şarttır⁽²⁸⁾. Bütün dünya dillerinde durum budur. Hususi dillerdeki terimler ise zamanla ve ihtiyaçta göre değiştirilebilir ve yenilenebilir. Dili kökünden değiştirmek ve yeni bir dil meydana getirmek imkan içinde bir iş değildir⁽²⁹⁾. Dilde ancak ıslahat yapılabilir, o da kendi kanunlar çerçevesinde olmak şartıyla, dil için devrim (verolution) değil, evrim (tekamül, Evolution) söz konusudur⁽³⁰⁾.

Türk Dili'nin Karşılaştığı Genel Sorunlar

Türk Dili'nin karşılaştığı temel sorunları düşünürken bunu sadece Türkiye çapında değil, dünya çapında düşünmemiz

gerekmektedir. Bu nedenle, Türk Dili'nin karşılaştığı temel sorunlar sorunları, iki grupta ele almak gerekir:-

- 1- Türkiye Türkçe'sinin genel sorunları.
- 2-Türk devletleri ve Türk topluluklarının farklı coğrafyalarının.değişik lehçelerle konuştukları Türkçe'nin genel sorunları⁽³¹⁾.

Türkiye Türkçe'sinin genel sorunları, cumhuriyet Türkiye'si aydınlarının en çok tartıştıkları konulardan biridir. Yer yer devam eden tartışmalara rağmen, dil tartışmaları 1980 öncesinin kavgaya varan anlayışından uzaklaşarak sağduyusu bilim anlayışıyla mesleklere yaklaşma tavrı, gittikçe ağırlık kazanmaktadır⁽³²⁾.

Atatürkçü anlayışın özü de bu olsa gerek. 70 yıldır süren tartışmalar ve Türkiye Türkçe'sinin eriştiği son mevbuleden de görünen sorunlar şu noktalarda toplanabilir⁽³³⁾.

- 1- Söz dağarcığı ve yabancı kelime sorunu.
- 2- Terim sorunları.
- 3- İmla, Telaffuz ve Anlam bilimi ilgili sorunlar.
- 4- Dilin yapı ve işleyisi ile ilgili sorunlar.
- 5- Türkçe öğretimi sorunu.
- 6- Türkçe ders kitapları ve yardımcı yayınları sorunları.
- 7- Türkçe temel eserlerin basım ve yayım sorunları.
- 8- Türkiye'de ve Türkiye dışında Türkçe'sinin yaygın kullanılmasını özendirme sorunu⁽³⁴⁾.

Türkçe'nin genel sorunları ise Türk devletlerinin ve Türk topluluklarının farklı coğrafyalarda değişik lehçelerle konuştukları Türkçe'nin genel sorunlarını şu başlıklar altında düşünebiliriz :-

- 1- Türkçe'nin Parçalanması.
- 2- Alfabe birliği meselesi.
- 3- Yabancı kelime sorunu.

- 4- Ortak yazı dili sorunu.
- 5- karşılıklı, sözlük ve Terimlerin Hazırlanması⁽³⁵⁾.
- 6- Kelime kadrosundaki farklılıklardan kaynaklanan sorunlar
- 7- lehçe farklılıklarından kaynaklanan sorunlar.
- 8- Batı dilleri ve Rusça'dan geçen terimlerde birlik sağlama, Türkçe karşılıklarını bulma sorunu.
- 9- Türk lehçe ve ağızlarında yaşayan kelime ve folklor unsurlarını içeren metin derleme sorunu⁽³⁶⁾.
- 10- Türk dili'nin yabancı dilleri ve bölgesel ağızlar karşısında genel dil politikasının belirlenmesi.

Dil sorunları içinde acil çözüm bekleyen mesele yabancı kelime ve dillere karşı Türkçe'nin tavrının bir an önce belirlenmesi ilk planda ele alınmasıdır⁽³⁷⁾.

Türk dili ile ilgili son tekliflere geçmeden özbekistan Başkan yardımcısı Şükrullah Misayidov'un (21) milyon olan nüfusumuzun 15 milyonu Türkçe bilmiyor. Türkiye bize Türkçe öğretsin ve öğretmen göndersin, öğretmenlerimiz yetiştiresin, dolayısıyla gençlerimiz Türk okullarında öğretim görsünler. Evet, onlara dil öğretecek zaman bulamıyoruz. Sözünü aktarmakla Türk dili önündeki en büyük engel yabancı dil öğretiminden kaynaklandığını belirtmek istiyorum).

Yine bu konu ile ilgili gerek (Zeynep Korkmaz in) gerekse (Mustafa Erkal in) yabancı dil bilmenin gerekli olması yüksek öğretimde yabancı dille eğitim ve öğretimi gerektirmez zengin olan Türkçe'yi daha da geliştirmek istiyorsak gerek sosyal ve gerek tabii bilimlerde öğrenimi Türkçe yapmalıyız gereğini bir an önce uygulamalıyız, bunun dışında :-

- 1- Alfabe yazı bilimi yabancı kelime ve diğer dil sorunları konularında bilim adamlarının uyarılarına kulak verilmelidir.

- 2- Türk dilinin yaşayan günümüz metinleri geciktirilmeden tespit edilmelidir.
- 3-Türk dili ve Türkçe öğretmenlerin yetişmeleri gözden geçirilmeli⁽³⁸⁾.

Türkçe, aynı dili konuşan sayısal çokluğu çerçevesinde çince, Hintçe, İngilizce, İspanyolca ve Rusça yanında 6.Büyük dil olarak benimseniyor –Dünyada 200 milyon civarında insanın Türkçe konuştuğunu biliyoruz⁽³⁹⁾.

Yukarıda sıraladığımız diğer 5 dil ya tek bir ülkede ya da birbirlerinden kopuk kesintili bir kaç ülkede konuşulurken, Türkçe Avrupa'dan çin seddine kadar kesintisiz bir coğrafyada konuşulmaktadır ve iddia ediyoruz ki, bu gerçek, Türkçe'yi dünyanın en önemli dili yapmaktadır⁽⁴⁰⁾.

Türk Derslerinin Sağladığı yararlar

- 1- Çok kültürlü ortamda kültürel zenginliğe destek oluyor.
- 2- Ev dili, Okul dili kopuluğunu ortadan kaldırıyor..
- 3- Çocuğun kendi kültürünü ve tarihini tanımasına yardımcı oluyor.
- 4-Çocuğun Türkçe'deki başarısı ve birikimi diğer derslere aktarıyor⁽⁴¹⁾.

Diğer diller karşısında Türkçe'nin güç kutusu kaldırıldığında ilk okullar için de bu tablo geçerlidir. Türkçe, okullarda İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi diller yanında ölüm kalım savaşı vermektedir ilk okullarda böyle bir durum söz konusu değildir⁽⁴²⁾.

Türkçenin yabancı dillerin etkisinde kalmasıyla ortaya çıkan sorunlar ve dil bilincinin önemi :-

Türkçe adını verdiğimiz zaman Türkiye tarih boyunca dil devrimine kadar başka dillerin yoğun etkileri altında kalmıştır. Bugünde İngilizcenin özellikle Amerikan İngilizcesinin etkisinde o

zamanlar Türkçe her ne kadar büyük bir edebiyatı taşıyan osmanlıca'yı söyleyiş sorunları yaşamaya başlamış ve kendi köklerinin kurma sürecine girmiştir⁽⁴³⁾.

Türk dili büyük bir alaka merkezi oluşturmuştur. Bu durum Türk dili ve Türk dünyası adına sevindirici bir gelişmedir⁽⁴⁴⁾.

Türkçe Dersinin Okullardaki Durumu

Batı ülkeler Türkçe'nin Türkler için "Ana dili" olarak kalmasını istemiyorlar⁽⁴⁵⁾. Türkçe'yi, Ana dili olarak muhafaza etme sorunu Türk'lerin kendi sorundur. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi Türkçe Türkler için varlık yokluk meselesidir. Batıdaki önemli azınlık dillerinden Arapça'nın 30 yıl içinde oleceği soylenebilir⁽⁴⁶⁾. Hollanda Arapça ve Türkçe her düzeyde yan yana anılmaktadır ve Arapça için arzulanan bu geleceğin Türkçe içinde aynı olması temenni edilmektedir⁽⁴⁷⁾. Daha şimdiden Türkçe'yi "Ana dili" değil de yabancı dil, olarak görmeye çalışıyor. Türk çocukları için ama unutulmamak gerekir ki Arapça'nın konumu hiç bir açıdan Türkçe'ye benzememektedir. Türklerle Araplar arasındaki benzerlik aynı dine mensup olmaktan öteye gitmez⁽⁴⁸⁾.

Batı Avrupa Orta Okullarında Türkçe

Almanya, Hollanda gibi Ülkelerde "en büyük etkinlik azınlık" olarak karşımıza çıkıyor. Türk Toplumunu, Belçika, Fransa, İsveçre, Avusturya, İngiltere gibi ülkelerde yüzbinlerce Türk bulun maktadır. İlk okullarda verilen Türkçe ana dili muteakip orta okullarda da Türkçe'nin verilmesi, Almanya ve Hollanda'dan sonra en büyük yabancı dil olarak Türkçe'nin benimsenmesi, bu dilin batı dilleri ile diğer azınlıkların dilleri arasında nasıl bir yere sahip olduğunu da ortaya koyar⁽⁴⁹⁾.

Batı Avrupa Türkçe'si olarak tanımlayabileceğimiz bu Türkçe, Türkiye Türkçesinde birkaç küçük değişiklikle ayrılmaktadır⁽⁵⁰⁾. Sözdizimi, biçim bilgisi, ses bilgisi ve söz varlığı alanlarından ortaya çıkmaktadır. Bu ayrılıklar, Türkçe hangi, Ülkede konuşuluyorsa o ülkenin dilinin etkisi gözlenebilmektedir⁽⁵¹⁾. Yerli dilin çok sayıda sözcüğü gerek sözlü anlatımda gerekse yazılı anlatımda Türkçe'ye girmiştir⁽⁵²⁾. Türk dilinde terimleşmenin zayıf oluşu, Batı Avrupa Türklerinde yerel dile özgü terimleri özleştirmede yardımcı olarak kurumların bulunmayışı, Türkçe'ye giren yabancı sözcük sayısının çoğalmasına zemin oluşturmaktadır⁽⁵³⁾. Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan yaklaşık (Türkiye'nin Trakya bölgesinde ve Balkanlarda yaşayan Türklerle birlikte en az 13 milyon kişi demektir bazı Avrupa ülkelerin nüfusunu fersah geride bırakmaktadır⁽⁵⁴⁾.

İlk okullarda ve orta okullarda verilen Türkçe dersleri, Türkçe konuşan ve öğrenen yabancılar, Türk medyasının varlığı yan getirildiğinde çok önemli bir dille karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz⁽⁵⁵⁾.

İkinci Bölüm

1- Dil Devrimi

2- Dil Değişim ve Türkçenin Değişim Süreci.

3- Harflerin Okunuşu

4- Türkçe Sözcüklerde Bulunmayan ses Birimler.

5- Uzun Ünlüler

1- Ünlü Uzunluğunun Anlam Farkı Yarattığı Durumlar

2- Yanlış Uzatılan veya kısaltılan Ünlüler

3- Ayın ve Hemze

4- Ödünç Sözcüklerin Türkçede Yazım Sorunları

6- İmla Klavuzu

Dil Devrimi

Dil Devrimi Anlamını Aydınliğa Çıkarıyor:

Dil devrimi Türkçesi devrilmiş değil, Kötü bir dil düzeni anlamına getirilmiştir, Kötü dil düzeni, ulusal nitelikten uzaklaşmış. Yabancı, dillerin baskısı altında özgürlüğünü yitirmiş olan "üç lisandan" murekkep diye tanımlanan Osmanlıcadır. İşte yıkılan bu dil düzenidir yeni gelende ulusal, özgür, çağdaş bir dil düzenidir – yani dilin düzeninde bir devrim yapılmıştır. Bu anlayışlarda gerçekleşen bir devrim demektir.⁽⁵⁶⁾

Dil anlayışında bir uyanış, bir biliçlenme olmuştur. Eskiden "Vardır "yerine" Mevcuttur "demeyi kullanmak yerine" istimaletmek "demeyi hüner sayan aydınlar, artık bu yanlış tutumlarını düz düzeltmişlerdir Bugün hiç kimseye "mutekait" sözcüğünü söyletmemesiniz, "emekli" o denli tutunmuştur. "seçim" sözcüğü geldikten sonra "intihap" kullanmak isteyen kalmamıştır.⁽⁵⁷⁾

İşte dil devrimi dediğimiz büyük olgunun özü bu anlayış değişimidir.

Toplum içinde bu anlayışı benimsememiş olanlara da vardır. Bu yüzden yeni dil düzeninin sözcükleriyle eski dil düzeninin sözcükleri bir süre daha yan yana görülecektir. Bunu "dil kargaşası" diye nitелеmek insafsızlık olur. zamanın da hakkını Kabul etmek gerekir.⁽⁵⁸⁾

Bununla birlikte son kırk, elli yıl içinde yazı dilinin büyük atılımlara geniş ölçüde Türkçeleşmiş olduğunun hiç kimse yadsıyamaz, Şunu da ekleyelim ki dil devrimi dediğimizde dilde düzen devrimi eski yazı dili için gerekiyordu. Halkın konuşma dilinde düzen devrimi söz konusu değildir. Çünkü o ulusal kimliğini korumuştur.⁽⁵⁹⁾

Dilde Değişim ve Türkçenin Değişim Süreci

Dil insanların arasında iletişimin temel aracı olmanın yanında tek toplumlara ve tüm insanlığa özgü bir kültür birikimi alanıdır.

Ülkemizde yabancı dille eğitim yapan kurumlarının dayanak noktası da genellikle bu anlayıştır⁽⁶⁰⁾.

Dil düşünmenin de aracıdır. İnsanlar dilleriyle düşünürler henüz orta öğretim aşamasında başlayan yabancı dille eğitim konusunda yürütülen tartışmalar üzerinde durulması gerken en önemli bu nokta belirlemdir.

Türkçenin yabancı dillerin etkisine göstereceği eğitim politikalarıyla da yakından ilgilidir – Ancak itiraf etmek gerekirken özellikle son 20 yıldan beri çoğu zaman Türkçenin anlaşılması ile ilgili çalışmalar devlet politikalarına rağmen ilerleme göstermişler⁽⁶¹⁾.

Harflerin okunuşu

Türk alfabesinde yer alan harflerin okunuşları 1 kasım 1998 tarih ve 1353 sayılı kanunda belirlenmiştir. Buna göre ünsüzler kendilerinden sonra gelen bir (e) ünlüsü ile seslendirileceklerdir yani (be, ce, del gibi. Ancak h ve k ünsüzlerinin söyleyişinde ha ve ka bicimlerinin yaygınlaşması yanında, kısaltmalarda harflerin İngilizce söylenişi gittikçe kazanmaktadır.

Özel televizyon kanallarının başını çektiği bu eğitim bir de bilgisayar terimlerinin kısaltmalarında Yoğun Olarak görülmektedir⁽⁶²⁾.

HBB eyç – bi –bi

DVD di-vi-di

CD si-di

IMF ay-em-ef

Türkçe Sözcüklerde Bulunmayan Ses Birimleri

Türk Dilinin Arapça, Farsça ve Batı dillerinden girmiş olan Sözcüklerde Karşılaştığı ince (g, k) ünsüzleri Türkçenin yazımında ve söylenişinde her zaman sorun olmuşlardır⁽⁶³⁾.

Yazımla başlarsak: Bu sesler Türkçede ses birimi, Yani anlam ayrıca öge oldukları halde sol "sağın zıddı" latin kökenli Türk alfabesinde bunlar için ayrı harfler belirenmemiş ve söylenişlerindeki farklılığı yansıtmak üzere kendilerinden sonra gelen ünlünün üzerine (şapka) işareti konulmaya başlanmıştır⁽⁶⁴⁾.

Örnek

Evlat dükkan
Ahlak hikaye
Plaj Yadigar

Uzun Ünlüler

Bilindiği gibi Türkçede uzun ünlü yoktur uzun (a) ünlüsü duyulmaktadır. Ancak Arapça ve Fransça ödünç sözcüklerde çok sayıda uzun ünlü vardır ve hem yazımda hem söyleyişte büyük bir sorun oluşturmaktadır⁽⁶⁵⁾.

Uzunlukların yazımda yarattığı sorunlara yukarıda değinilmiştir. Bu nedenle burrada yalnız söyleyiş açısından ele alınacaklardır.

- 1- Ünlü uzunluğunun anlam farkı yarattığı durumlar.
- 2- Yanlış uzatılan veya kısaltılan ünlüler.
- 3- Ayın ve Hemza.
- 4- Türkçede söz sonu ölümlülük. ölümsüzlük sorunu⁽⁶⁶⁾.

Ünlü Uzunluğunun. Anlam Farkı Yarattığı Durumlar

Ünlü uzunluğu anlam ayırıcı bir özellik olduğu için aşağıda verilen örneklerde görüleceği gibi yanlış kullanılması durumunda anlamın kolayca değişmesine neden olmaktadır.

Burada ünlü uzunluğu ile ayrılan en küçük karşıt çiftlerin oluşturduğu küçük bir liste verilmiştir.

A: ciz "güçsüz"	a: dem "insane"
aciz "güçsülük"	adem "yokluk"
adet "gelenek"	a:dil "adaletli"
adet "sayı"	adil "adalet" ⁽⁶⁷⁾
ba: tin "içyüz:"	da: hi "üstün zekalı"
batın "Karın"	dahi bağlaç
hakim "filozof"	katil "öldüren"
ha:kim "yargıç"	katil "öldürme"
ra: kip "birinci binen"	rakip aynı şey elde etmeye çalışan
ya: kut "değerli bir taş"	yakut: "bir türk halkı"

Yanlış Uzatılan Veya kısaltılan Ünlüler

ünlü uzunluğu ve kısalığı anlam ayırıcı olmadığı durumlarda da büyük ölçüde yanlış kullanılmaktadır, Burada, uzunluğu yanlış olarak kullandığı yaygın sözcüklerden küçük bir liste verilmiştir.

Doğru

Adale

Akraba

Alfabe

Ayar

Hayır

Hibe

Yanlış

ada:le adele

akra: ba

alfa: be

a: yar

ha: yır

hi: be⁽⁶⁸⁾.

Ayın ve Hemze

Türkçenin heceleme kurallarına göre iki ünlü arasındaki ünsüzler kendilerinden sonra gelen ünlü ile hece kurarlar:

O – ku – ma – ya

Bi – li – şim Vb.

Arapçaya özgü ayın ve hemze ünsüzlerini taşıyan ödünç sözcüklerde Türkçenin bu kurallarına yakın durumlar ortaya çıkar.

Bu ünsüzler söz içinde buldukları yere farklı işlem görmüşlerdir

1- Bu ünsüzler sözün başında gelirse iz bırakmadan kaybolurlar:

Aşk, ilim Vb.

2- Tek heceli sözcüklerde söz içinde buldukları durumlarda bu ünsüzlerin yerinde bir ünlü türer :

Şiir, fiil vb.

Bu iki durumda Türkçeyi yazım ve söyleyiş açısından bir sorun ortaya çıkmıyor⁽⁶⁹⁾. Fakat aşağıdaki durumlarda Türkçenin çözümlenmemiş temel yazım ve söyleyiş sorunlarından bazıları çıkmaktadır.

3- Bu ünsüzler söz içinde, hece başında gelirse düşerler fakat Türkçenin heceleme kurallarına aykırı olarak kendilerinden önceki ünsüzün sonraki ünlüyle değil önceki ünlüyle hece kurmasına neden olurlar:

Örnek :-

Kur'an, Mes'ale, sun'i, vak'a gibi

Türk dil kurumu'nun imla klavuzu'na göre bu durumlarda düşen ayın ve hemze yerine kesme işareti kullanmak gerekir⁽⁷⁰⁾.

Ancak uygulamda çoğunlukla bu tip sözcükler kesme işaret kullanılmadan Türkçe heceleme kurallarına göre yazılmak gerekir.

Örnek:-

Kur-an, me-sak-le, su-ni, va-ka gibi Söylenmektedir.

4- Söz içinde hece sonunda düşer ve kendine önceki ünlüyü üzatır.

Örneğin :-

Da:va, ma:mur. ma:na⁽⁷¹⁾.

Ödünç sözcüklerin Türkçede yazım sorunları

1- Türk diline mal olmuş yabancı kökenli sözcükler söylendikleri gibi yazılırlar (ince, duvar, merdiven ...vb) Buna aykırı olarak söyleniş yazıdan farklılaştığı halde söylenişin değil yazımın esas alındığı sözcüklerde vardır :

Beysbol, blender, iskonto, kampus, master ...vb⁽⁷²⁾.

2- iki ünsüzle biten Arapça ve farsça sözcüklerde, yalın durumda bu ünsüzler arasında bir ünlü türer :-

Bahs – bahis, emr – emir.

Ancak yeni bir eğilim olarak bu sözcükler Türkçe farsça ve Arapçada biçimlerini gösterecek biçimde yazılıp söylenmektedir.

3- iki ünsüzle başlayan batı kökenli sözcüklerde bu ünsüz çifti korunur: gram,, grup, kral...⁽⁷³⁾. Bazen başta veya iki ünsüz arasında ünlü türeye bilir.

Örnek :-

İskele, kulüp ...vb

4- Batı kökenli sözcüklerde söz içinde veya sonundaki ünsüz çiftleri veya daha fazla sayıdaki ünsüz birleşikleri korunur :

Film, orkestra Vb.

5- Batı kökenli sözcüklerde söz içinde ve sonundaki (g) ünsüzü korunur: doyma bilyografi⁽⁷⁴⁾. ancak coğrafya, flogra sözcüklerinde g – ğ değişimi gerçekleşmiştir.

6- Şu durumlarda batı kökenli sözcüklerde özgün yazım korunur :

a. Türk diline mal olmamış sözcükler :

Bu – pass, cenker, check – up, pizza....vb.

b. Terimler

c. Latin yazı sistemini kullanan dillerde alınma deyimleri⁽⁷⁵⁾.

İmla Klavuzu

Latin asıllı alfabeyi kullanmya başladığımızdan beri çok kolaylaşmıştır⁽⁷⁶⁾. Alfabemiz, dilimizin hemen hemen bütün seslerini göstermeye yetmektedir⁽⁷⁷⁾. Yazıldığı halde okunmayan, söylendiği halde yazılmayan harflerimiz bulunmadığı gibi, bir türlü yazılıp başka türlü okunan ses ve sözlerimizde yoktur⁽⁷⁸⁾. Bununla birlikte yeni harfler kullanmaya başladığımız günden buyana başka dillerde olduğu gibi. Türk imlasının da bir takım sorunları olmuştur⁽⁷⁹⁾.

A. Ünsüzle biten kelimelere getirildiği zaman ((i)) düşüyordu ve kelimelerin son ünlüsü kalın ise bu

Örneğin

Ek - la, ince ise - le oluyordu adamla, iyilikle,gibi⁽⁸⁰⁾.

6- Ünlü ile biten yalın kelimelere getirildiği zaman sondaki ünlü kalın ise bu ek - yle ince ise (- yle) oluyordu⁽⁸¹⁾.

C. Sonunda 3- Şahıs iyelik eki bulunan kelimelere getirildiği zaman, daima " iyle " oluyordu

Örneğin

Arapça'yla, kendisiyle, karışıyla, ordusuyla, gözüyle ... gibi.

Fiil çekimlerinde (a) ve (e) ile biten fiil gövdelerinden sonra (-yor) eki, yada ünlü ile başladığından dolayı araya (y) kaynaştırma ünsüzü girer⁽⁸²⁾.

Fiil gövdelerinin bozulmayacak. Yani fiil gövdelerinin sonundaki (a) ve (e), (I) ve (i) ve çevirilmeden olduğu gibi yazılacaktır⁽⁸³⁾.

Öğün, Öğünmek, Döğmek, Koymak ... gibi.

Kelimeler. Başka biçimlerde de yazılabilir :-

Övün, Övünmek, Dövmek, Kovmak, Ovmak Unmak ... gibi.

Bunlardan birini imal'da esas olarak Kabul etmekle ötekilerin değişik olduğunu ayraç içinde bitirmektedir⁽⁸⁴⁾.

- Sonuç -

Arştırmalarımnda dil Meseleleri ve Türk dili, Türkçenin Konuşma ve Yazıdaki sorunları sonucunda şu noktalarla anlatabiliriz :-

- 1- Batı ülkeler, Türkçe'nin Türkler için " Ana dili " olarak kalmasını istemiyorlar.
 - 2- Dilimize Arapça, Farsça ve Batı Dillerinde girmiş olan sözcüklerde karşılaştığım ince (g, k) ünsüzleri Türkçenin yazımında ve söylenişinde her zaman sorun olmuşlardır.
 - 3- İmla klvuzuna göre ünsüzle biten kelimelere getirildiği zaman (I) düşünüyordu ve kelimenin son ünlüsü kalın ise ek " la" ince ise "le" oluyordu adamlar, iyilikle....gibi
 - 4- Türkiye Türkçesinin eriştiği son merhalede görünen sorunlar terim, Türkçe, öğretim dilinin yapı ve işleyişi, imla ve tallaffuz söz dağarcığı ve yabancı kelime, sorunları
 - 5- 1990 yıllara gelinceye kadar Türk dili denilince sadece Türkiyede konuşulan dili akla gelirdi.
 - 6- Bu konuyu işlerken bir çok yazarların görüşlerine dikkat ettik bunlardan ... Prof. Dr. Mustafa Erkal "Dil hükümler hakkında belirler.
- Prof.Dr. Mehmet Kaplan: Bu gün hala Türkçede ortak bir kültür ilim ve felsefe dili yoktur.
- Özbekistan Başkan yardımcısı Şükrullah Mirsayidov'un 21 milyon olan nüfusun 5 milyon Türkçe bilmiyor Türkiye bize Türkçe öğretsin öğretmen yollasın öğretmenlerimizi yetiştirsin, gençlerimiz Türk okullarında öğretim görsunler.
- 7- Harflerin okunuşunda (h ve k) ünsüzlerin söyleyişinde (ha ve ka) biçimlerinin yaygınlaşması yanında kısaltmalarda harflerin İngilizce söyleniş gittikçe yaygınlık kazanmaktadır.

- 8- Türkiye Türkçesi tarih boyunca dil devrimine kadar başka dillerine yoğun etkileri altında kalmıştır. Bugünde İngilizcenin etkisinde kalmıştır.
- 9- Türk dilinde Arapça, Farsça ve Batı dillerinden girmiş olan sözcüklerde karşılaştığımız ince (g, k) ünsüzleri: Türkçenin yazımında ve söylenişinde her zaman sorun olmuştur.
- 10- Türkiye Türkçesinde uzun ünlü yoktur Bugün Yalnız yada deyimi içindeki yada yarın sözcüklerinde birinde uzun (a) ünlüsü duyulmaktadır. Ancak Arapça ve Farsça ödünç sözcüklerde çok sayıda uzun ünlü vardır, ve hem yazıda hem söylenişte büyük bir sorun oluşmaktadır.
- 11- Ünlü uzunluğu ve kısalığı anlamı ayrıca olmadığı durumlarda da büyük ölçüde yanlış kullanılmaktadır.

Örnek :-

Adale – ada : le – adele

- 12- Türkçenin hecelerine kurallarına aykırı olarak kendilerinden önceki ünsüzün sonraki ünlüyle hece kurmasına neden olur.

Örnek :-

Kur: an

- 13- iki ünsüzle biten Arapça ve Farsça sözcüklerde, yalın bu ünsüzler arasında bir ünlü türer.

Örnek :-

Bahs – bahis, emr – emir

الأخطاء الشائعة في اللغة التركية

أ. م. د. صوناي حسن تحسين

جامعة كركوك /كلية الاداب /قسم اللغة التركية

مستخلص البحث

من اجل إصدار صوت ما بصورة صحيحة يجب الاهتمام بالفترات المستقبلية فان كل شيء سيكون صعباً بالنسبة للمراهقين والبالغين، ولغرض تجديد استعماله فانه يجب ان يناسب المجتمع، انه شاعر يسهل فهمه اكثر لدى الاطفال والبالغين غير القادرين على التحدث، لأن ايصال المشاعر والأفكار لافراد المجتمع انما يتم عن طريق اللسان، الكلمات والتعاريف في اللغة التركية تستعمل لمعاني عديدة. وفي إطار ازدياد أعداد الناطقين باللغة التركية، فانها تعتبر اللغة السادسة المعتمدة بعد اللغات الصينية والهندية والاسبانية والروسية، تستخدم اللغة التركية من اوربا الى سور الصين العظيم بشكل متواصل في جغرافية واحدة من قبل ٢٠٠ مليون شخص في العالم في الوقت الذي هناك دول تستعمل فيها خمس لغات. ان اللغة التركية على وجه الارض هي من مجموعة الاورال- التاي. يتالف فرع الاورال من فين- اويغور وسامويات اما فرع التاي فانه يتالف من المنشورية والمغولية، أي تسمية اللغة التركية من مجموعة الاورال- التاي. يعني انها مرتبطة بفرع التاي.

ان التراث الثقافي المكتوب والمسموع لاي مجتمع يعود للغة، فان اللغة تعتبر المرآة الصادقة للبنية الاجتماعية و الثقافية للمجتمع.

لغرض الوصول الى فهم وتعلم الخزينة الثرية لكلمات اللغة التركية واصالة تاريخها و شخصياتها فان عملية الفهم والتعلم مستمرة.

ستكون اللغة التركية اللغة السادسة عالمياً، من مائة الى مائة و عشرين سنة ولكون اللغة التركية صاحبة تاريخ و جغرافية ممتدين من حدود اواسط اوربا الى سيبيريا والهند والاقويانوس وشمال افريقيا فانه من المناسب رسم حدودها من الناحيتين الزمانية والمكانية للموضوع.

- Dipnotlar -

- 1- Banguoğlu Tahsin, Türkçenin Grameri, Türk dil Kurumu Ankara – 2004. S.11
- 2- Banguoğlu Tahsin, a.g.e, s.11
- 3- Rahmetli Arat. Türk Dili için, Ankara 1966, S.87.
- 4- Gencan Tahir Necat. Dil Bilgisi, Ankara.2001, S.33.
- 5- Göker Osman, Uygulamalı, Türkçe Bilgiler, Ankara – 2001, S.27
- 6- Banguoğlu Tahsin, Türkçenin Grameri ; Türk dil kurumu, Ankara – 2004, S.12
- 7- Banguoğlu Tahsin, a.g.e, S.19
- 8- Göker Osman, Uygulamalı Türkçe Bilgiler, Ankara – 2001, S.3.
- 9- Göker Osman, a.g.e, S.34
- 10- Banguoğlu Tahsin, Türkçenin Grameri, Türk Dil kurumu, Ankara – 2004, S.19
- 11- Gencan Tahir Nejat, Dil Bilgisi, Ankara –2007, S.33
- 12- Göker Osman, Uygulamalı Türkçe Bilgileri, Ankara – 2007, S.19
- 13- Ahmet Demir, Dil Dergisi, S.180
- 14- Rahmetli Arat, Türk Dili için, Ankara 1966, S.87
- 15- Rahmetli Arat, a.g.e, S.87
- 16- Rahmetli Arat, a.g.e, S.87
- 17- Rahmetli Arat, a.g.e, S.87
- 18- Rahmetli Arat, a.g.e, S.87
- 19- Göker Osman, Uygulamalı. Türkçe Bilgileri, Ankara – 2007, S.22
- 20- Göker Osman, a.g.e, S.22
- 21- Yusuf Olgun, Dil Dergisi, 1996, S.25
- 22- Gencan Tahir Nejat, Dil Bilgisi, Ankara – 2007, S.3
- 23- Yusuf Olgun, Dil Dergisi, 1996, S.25
- 24- Faruk K.Timur Taş, Türk Dili için, Ankara, 1966, S.191
- 25- Faruk K.Timur Taş, a.g.e, S.191
- 26- Faruk K.Timur Taş, a.g.e, S.191
- 27- Faruk K.Timur Taş, a.g.e, S.191

- 28- Faruk K.Timur Taş, a.g.e, S.191
- 29- Faruk K.Timur Taş, a.g.e, S.191
- 30- Faruk k.Timur Tas, a.g.e, S.191
- 31- Rahmetli Arat, Türk Dili için, Ankara -1966, S.87-90
- 32- Ömer Asım Aksoy, Dil Gerçeği, 1982, S.125
- 33- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126
- 34- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126
- 35- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126
- 36- Emine Yılmaz, Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını, Ankara -2002, S.343
- 37- Yusuf olgun, Dil Dergisi, 1996, S.26
- 38- Yusuf olgun, a.g.e, S.29
- 39- Erol Sanburak, Dil Dergisi, 1999, S.27
- 40- Erol Sanburak, a.g.e, S.27
- 41- Erol Sanburak, a.g.e, S.30
- 42- Erol Sanburak, a.g.e, S.30-31
- 43- Necmiye Alpay, Türkçenin Dünü, Bugünü, yarını, Ankara – 2002, S.369
- 44- Yusuf Olgun, Dil Dergisi, 1996, S.26
- 45- Erol Sanburak, Dil Dergisi, S.29
- 46- Erol Sanburak, a.g.e, S.32
- 47- Erol Sanburak, a.g.e, S.32
- 48- Erol Sanburak, a.g.e, S.32
- 49- Faruk K. Timur Taş, Türk Dili için, Ankara, 1966, S.192
- 50- Erol Sanburak, Dil Dergisi, S.28
- 51- Erol Sanburak, a.g.e, S.28
- 52- Erol Sanburak, a.g.e, S.28
- 53- Erol Sanburak, a.g.e, S.28
- 54- Erol Sanburak, a.g.e, S.28
- 55- Erol Sanburak, a.g.e, S.29
- 56- Ömer Asım Aksoy, Dil Gerçeği, 1972 – 1982, S.125
- 57- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126
- 58- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126

- 59- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.126
- 60- Cemil Kurt, Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarımı, Ankara 7-8 ocak 2002, S.389 – 391
- 61- Cemil Kurt, a.g.e, S.391 – 199
- 62- Emine Yılmaz, Türkçenin Dünü, Bugünü, yarımı, Ankara – 2002, S.343
- 63- Emine Yılmaz, a.g.e, S.393
- 64- Emine Yılmaz, a.g.e, S.399
- 65- Emine Yılmaz, a.g.e, S.399
- 66- Emine Yılmaz, a.g.e, S.395
- 67- Emine Yılmaz, a.g.e, S.395
- 68- Emine Yılmaz, a.g.e, S.396
- 69- Emine Yılmaz, a.g.e, S.347
- 70- Emine Yılmaz, a.g.e, S.347
- 71- Emine Yılmaz, a.g.e, S.347 – 378
- 72- Emine Yılmaz, a.g.e, S.358
- 73- Emine Yılmaz, a.g.e, S.358
- 74- Emine Yılmaz, a.g.e, S.358
- 75- Emine Yılmaz, a.g.e, S.358
- 76- Emine Yılmaz, a.g.e, S.344
- 77- Ömer Asım Aksoy, Dil Bilgisi Sorunlari, S.11
- 78- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.11
- 79- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.11
- 80- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.11
- 81- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.15
- 82- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.15
- 83- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.15 - 16
- 84- Ömer Asım Aksoy, a.g.e, S.16

- Kaynaklar -

- 1- Aksan, Doğan, Her Yönüyle Dil, C.1, Ankara, 1987
- 2- Bancu Oğlu, Tahsin, Türkçenin Grameri, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara – 2004
- 3- Cemil Kurt, Türkçenin Dünü Bugünü Yarını, Ankara 7-8 ocak – 2002, S.389,391
- 4- Dilaçar, A.Diller ve Dilcilik, international Education, Ankara – 1968
- 5- Durak, M, Dilde ve Türkçede yüklemsele Ekler, Türk Dili Dergisi, İstanbul – 1992
- 6- Ediskun, Haydar, Türk Dilbilgisi, Renzi Kitabevi, İstanbul – 1996 –
- 7- Emine Yılmaz, Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını, Ankara – 2002
- 8- Erol Sanburak, Dil Dergisi – 1999
- 9- Faruk K, Timur Taş, Türk Bilgisi, Ankara – 2001
- 10- Gencan, Tahir Nejat, Dil Bilgisi, Ankara – 2001
- 11- Göker, Osman, Uygulamalı Türkçe Bilgileri, Ankara – 2001
- 12- Hengirmen, Mehmet, Ana Dili Bilincinin Geliştirilmesi, Ankara, Sayın -1, 1996
- 13- Mehman, Musoğlu, Türkoloji Üzerine, Dil Dergisi, Türkoloji Özel Sayı, - 15, 1994
- 14- Necmettin, Hacı Eminoğlu, Dil Dergisi, 1999
- 15- Ömer Asım Aksoy, Dil Bilgisi Sorunları
- 16- Ömer Asım Aksoy, Dil Gerçeği, 1972
- 17- Rahmetli, Arat, Türk Dili için, Ankara – 1966
- 18- Sunel, Hamit, Çağdaş Türkçede yabancı dillerin Etkisi, Türk Dili Dergisi, TDK, Sayı– 485, 1992
- 19- Tekin, Talat, üçüncü kişi iyelik eki üzerine, Genel Dil Bilim Dergisi, C.2, Ankara Dil Bilim çevresi, yay - Ankara – 1983

- 20- Tunca, O.N, Orta Türkçe Ders Notları, İ.Ü. Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve edebiyatı Eğitim Bölümü, Malatya 1987 – 1988
- 21- Türk Dili Dergisi, Türk Dili ve yazımı özel sayısı, Ankara – 1973
- 22- Türk Kültürünün Araştırma Enstitüsü Türk Dili için, Ankara – 1966
- 23- Vardar, Berke, Dil bilim, Temel Kavram ve ilkerleri, Türk dili Kurumu yayınları, Ankara – 1982
- 24- Vardar, Berker, Açıklamalı Dili Bilgisi Terimler sözlüğü ABC kitabevi, İstanbul – 1988
- 25- Yıldız, Saadettin, Yard, Türk Dili ve Edebiyat Bölümlerinin meseleleri ve Bazı Teklifler, Türk Dili, Sayı – 557, 1998
- 26- Yusuf Olgan, Dil Dergisi – 1996